

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadványtalan évről:
 Egy évre... 20 kor.
 Helyben kifizetés mellett:
 Egy évre... 20 kor.
 Helyben kifizetés mellett:
 Egy évre... 20 kor.
 Helyben kifizetés mellett:
 Egy évre... 20 kor.

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Közzététel minden nap a 8 óráig és
 kizárólag a napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 A kiadványtalan évről: minden évben
 vagy megújulásra nem vállalunk.
 Előfizetők és hirdetősek a
 kiadványtalan évről: minden évben.
 Egy évre minden évre 8 kor.

NAGYVÁRAD, augusztus 17.

Főrendi ülés a kánikulában.

(-a.) Mig a képviselőház tárgyalásait állandóan éber figyelemmel és érdeklődéssel kíséri a közvélemény, — még ha pusztán mentelmi ügyek forognak is ott szőnyegen, — addig azt tapasztaljuk, hogy a törvényhozás másik házában, a főrendiháznak anélkül is ritka üléseit nem kíséri a megérdemelt figyelem.

Igaz, hogy rendszeresen rossz időt tűz ki a kormány a főrendiház tárgyalásaira. Mikor már nemcsak a képviselők, hanem a közvélemény maga is kifáradt a folytonos politizálásban, rendszeresen akkor gyűlnek össze a méltóságos főrendek a dunaparti márványpalota tündércsarnokába néhány órai tárgyalásra. A kormány rendszeresen a körmére ég a dolog. Például most augusztus végén lejár az indemnitás; nehogy ismét ex-lex álljon be, kénytelen a kormány most a kánikula derekán összehívni a főrendeket alkotmányos köteleességeik teljesítésére, hogy letárgyalják a költségvetést. Legnagyobb részük furdózik (sajnos inkább a külföldi furdóhelyeken), más részük gazdasági dolgaival van elfoglalva és ugyyszólván valamennyit távol tartja fővárosunktól a kiállhatatlan hőség, — mégis összehívja őket a kormány, mert kénytelen vele, költségvetésre szüksége van az országnak.

Másrésztől is hibás benne a kormány, hogy a nemzet kevés érdeklődéssel fordul a főrendiház tárgyalásai felé.

A képviselőház ülésein — a felség személye körüli minisztert kivéve — alig szoktak hiányozni a kormánytagjai, — főrendiház tárgyalásain pedig éppen csak az a miniszter vesz részt, amelyiknek okvetlenül muszáj ott lenni. Ma például csak négy miniszter volt ott.

Másrésztől az is igaz, hogy a méltóságos főrendek tárgyalásai nem is olyan szenzációsak, mint a milyenekhez a közönség a képviselőházban szokott. Személyeskedések s más efféle kaviárszerű pikantériák ritkán fordulnak meg a főrendek zöld asztalán. Az a rövid vita, amelynek rendszeresen két-három szónoka van, mindvégig méltóságos tónusban folyik végig. Zichy Nándor, Desseffy Aurél, Prónay Dezső és mások kemény igazságokat vagdalnak a kormány fejéhez, de az ilyeneket csak akkor szokta megérdemelt érdeklődés kísélni, ha nagy párt áll a felszólalók háta megett.

Véleményünk szerint éppen ennek a hiánya okozza azt a mindenesetre sajnálatos körülményt, hogy a nemzet közvéleménye nem kíséri kellő figyelemmel a főrendiház vitáit.

A főrendiházban nincs pártélet. Van közöttük képviselője a politikai pártok mindegyikének, még az új pártoknak is, de párt nincsen. Legfeljebb csak a kormány-

nak van pártja a kinevezett főrendek közül.

Ami legfeltűnőbb még csak a konzervatív és agrárius irányelvek sem bírnak főrendeinkre annyi vonzerővel, hogy ezeknek előmozdítására pártot alakítsanak.

Pedig a mi főrendiházunknak már a szervezete is agrárius. Mánásaink közül csak az lehet u. i. tagja, aki legalább is 6000 korona egyenes adót fizet. A magyar földnek igen jelentékeny része az ő kezükben van, ők vezetik az Országos Magyar Gazdasági Egyletet is és még sincs ehhez képest elegendő befolyásuk sem az idetartozó országos ügyek irányítására, sem a közvéleményre.

Nem is lesz mindaddig, míg külön agrár-pártot nem alakítanak.

Jól tudjuk, hogy az agrárirányúak a képviselőházban is sok hive van egy a kormánypárt, mint az ellenzék padjain. De ennek daczára sem tudják befolyásukat kellőleg érvényesíteni, mert nem tudják akaratukat imponáló módon kifejezni.

Egészen megváltoznék a helyzet, ha a főrendi agráriusok tömörülnének s határozott állást foglalnának el közgazdasági dolgokban. Nem kellene ide bevonni a közjogi politikai vagy más hasonló természetű kérdéseket. Ilyen irányban úgy sem lehetne imponáló módon egyesíteni a mi főrendeinket. De amugyis csaknem valamennyien konzervatív és agrárius irányúak lévén főrendeink, annál nyoma-

„TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

A király születésnapján

Írta: Christoné Dás Ilona.

Ős Budavár falán nemzeti lobogó
 Lengedez, játszik az enyelgő szellővel.
 Mintha szárnyra ke ne, elrepülni vágyna
 Az égen úszkáló ezüstszin felhővel.

Lobogására az egész magyar haza,
 Bérczes Kárpátoktól el az Adriáig,
 Egyszerre dobban meg, mint egy óriás szív,
 Duna, Tisza táján minden daltól hangzik.

Viszhangozza e dalt erdő, mező, berek,
 Délibábos róna, szellő viszi szárnyon.
 Viaszazengi millió dallos madár ajak,
 S az ég örömkönnye ragyog a fűszálon.

Mért leng a lobogó? Mért zeng hála ének?
 Mért néz mosolygóban a nap is a földre?

Nagy ünnepet ül ma a király s a nemzet.
 Ezért van, hogy minden boldog arcot ölt.

Sok csapás sújtá már a mi szent hazánkat,
 Mostoha volt a sors, olykor tán kegyetlen.
 Ha hullott búsjától könnyünk, letöröltük,
 Mert az ég nem hagyott soha segitlen.

S te jós'gos király! mi jó fejedelmünk!
 Rád is mért a végzet sok szomorú napot.
 Mindég véled voltunk. Vigaszunk volt a hit:
 »Szenvedés csak jónak, nemesnek adatott!«

Szeret e nép téged igaz szeretettel
 Véled volt, van és lesz bánatba', örömben'.
 Bele vagy te forrva, bele vagy te növe,
 Mint édes, jó atyánk, — szívünkbe lelkünkbe.

Egy óhajunk, vágyunk! Buda vára rád vár!
 Jer falai közzé! Oh! jer közzénk, kérünk!
 Erős a mi karunk! Büszkéek vagyunk rája,
 Hogy e bátor karral mindenkor megvédünk.

Sok kifolyt vér árán váltánk meg e helyet.
 Méltó a nagy ősök dicső utódjára
 Itt! hazánk szent földjén. tündöklőbben, szebben
 Ragyogna szent István ékes koronája.

Jer hát közzénk! Oh jer! Te! ints a szívünkbe!
 Tárt karokkal várunk, szere' tel kérünk!

Egy ezred év tette hűségünk próbára.
 Hazánk s királyunkért mi halni sem félünk.

Hetvenhárom évnek napsugaras nyara,
 Hinti fénét dicső, magasztos fejedre,
 S ha tán nehéz felleg olykor árnyat vont rá,
 Legyen ma, ami fáj, minden elfeledve!

Egy szívvel, lélekkel kérjük az ég Urát:
 Hogy utad nap'ónnnyel, virággal szórja be.
 Néped öröme, még soká éltessen
 S áldjon meg téged a magyarok Istene!

A pilulák.

Írta: Csehov.

Marta Petrovna P. c. oukin tábornokné, a ki már tíz év óta homeopátiás gyógyítást folytat, fo adja a betegeit. Május egyikét kezdte van. Egy asztaltán kis homeopátiás gyógyszer-tartár áll előtte, a mellett számadásokat, orvos-ágon-könyv és így tovább. A falon ramában, feveg alatt egy pétervári homeopátiának a levél, aki Maria Petrovna véleménye szerint igen híres, sőt nagy férfiú, — azonkívül Aristarch stya kép, atinek a tábornokné az életét

A legjobban ajánlható az úri közönségnek ruha-beszerzésre

MITTEILER EDE

Nagyvárad,
 Fő-utca.

(Uri Casino-épület).
 TELEFON 5-0.

angol divat férfiszabó-cség

Szövetek méterenként nálam a legolcsóbb gyári árban szereshetők be.

mely angol szövetekből a legújabb szabás szerint a legszebb kivitelben készít **férfi-öltönyöket**, s minden e szakba vágó ruhaneműeket. — Női costumöket valódi angol SZÜVETEK nagy választékban.

tékosabban léphetnének fel azon a téren, amelyen a radikális és merkantil elemekkel szemben legnagyobb szükség van tömörülésükre s amelyen legtöbb áldás fűződnék hazafias működésükhöz.

ORSZAGGYÜLES.

A főrendiház ülése.

Budapest, augusztus. 17.

Elnök: Csáky Albin gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza István gróf miniszterelnök, Khuen Héderváry Károly a király személye körüli, Pósz Sándor igazságügyi, Barzeviczy Albert közoktatásügyi miniszterek.

A római katolikus püspöki kart *Szmrecsányi* Pál nagyvárad, *Várossy* Gyula székesfehérvári püspökök képviselik.

Elnök elparentálja a nemrég elhunyt *Órda* Bódog, *Zay* Albert és *Császka* György főrendeket.

Tisza István gróf miniszterelnök bejelenti, hogy több minisztertársa akadályoztatva van a főrendiház ülésén való megjelenésben.

Kéri tudomásul venni, hogy a távol levő minisztereket államtitkáraik fogják képviselni. A főrendek a miniszterelnök bejelentését tudomásul vették.

Elnök bemutatja az igazoló bizottság jelentését, mely szerint báró Bánffy Dezsőt képviselővé megválasztása miatt törnik a főrendiház tagjai közül.

Bemutatja továbbá a gazdasági bizottság jelentését is a főrendiház 1905. évi költségvetéséről.

A civillista emelése.

Elnök felolvastatja a civillistáról szóló törvényjavaslatra vonatkozó bizottsági jelentést. *Prónay* Dezső báró előre bocsátja, hogy a javaslatot nem fogadja el. A császári czímet illetőleg történelmi fejtegetésbe bocsátkozik. A császári czímmel világbirodalmi eszméket kívánunk szolgálni.

A kilencszáz éves magyar koronát, a kilencszázéves magyar királyságot alá akarják rendelni egy birodalmi törekvésnek. Ezt az állapotot visszások tartja. A magyar állam önálló és független. A magyar államnak koro-

nás királya van, királysága kilencszáz éves, helytelen állapot az, hogy fölé helyezzenek egy százéves multtal rendelkező császárságot. Utal az angol szokásokra. Az angol király egyuttal indiai császár is, még sem helyezi föléje a császárságot.

Tisza István gróf miniszterelnök nem hiszi, hogy az osztrák császári czím beárnyékolná a magyar király koronájának fényét. A czím 1867 óta változatlan szövegében áll fenn, nincs ok arra, hogy az megváltoztassék.

Ezután általánosságban és részletekben is elfogadták a törvényjavaslatot.

Következett az *anyakönyvi* törvényjavaslat. Vita nélkül általánosságban elfogadták a javaslatot.

Dessenffy Aurél gróf indítványozza, hogy en brock fogadják el a javaslatokat, ne olvassák fel külön-külön a javaslatokat, mert ezzel nagyon hosszúra nyúlna a tárgyalás.

Elnök kijelenti, hogy számonkiut fognak felolvasatni a javaslatok paragrafusai, hogy ezzel megkönnyíttessék a tárgyalás. Ez block azonban lehetetlen a tárgyalást vezetni.

Ezután részleteiben is elfogadták a javaslatot. Általánosságban részletekben elfogadták még a szabadalmazott osztrák-magyar áramvasutársaságtól felvett 10,000,000 kor. előleg törlesztetlen részének visszafizetéséről, Győrsziget átkebelezéséről szóló törvényjavaslatokat.

A katonai alapítványi helyek.

Következett az alapítványi helyekről szóló törvényjavaslat általános tárgyalása.

Elnök felolvastatja a javaslatra vonatkozó bizottsági jelentést.

Prónay Dezső báró nem fogadja el a javaslatot. Magyarországnak joga van gyermekeit magyar nyelven kisépeztetni. Visszás állapot az, hogy mi magyarok egy más államnak neveljünk tiszteket. Ezt meg kell szüntetni. A szönyegen levő javaslat pedig előmozdítja ezt a visszás állapotot, ennél fogva ismétli, hogy nem fogadja el.

Ezután a javaslatot úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadták. Hasonlóan a mérsékelt áru marhasórol szóló törvény módosításáról, a madárvédelemről, Budapest törlesztéses kölc önééről, a Nemzeti Színház általános javításáról, a szanatórium egyesület nyerevénykölc önééről szóló javaslatokat. Ez utóbbinál *Prónay* Dezső báró szólásra emelkedett és

belekezdett beszédébe, melyet a költségvetésnél szándékozott elmondani. Az elnök figyelmeztette, hogy még nem tartanak a költségvetésnél, mire *Prónay* a főrendek csöndes derült-sége közben leült.

A költségvetés.

A költségvetésre tértek ezután. Az elnök felolvastatja javaslatra vonatkozó bizottsági jelentést.

Prónay Dezső báró szólásra emelkedett, de ugyanekkor gróf *Szechenyi* Imre is felállott kijelentvén, hogy a sorrendben ő az első, mire *Prónay* ismét helyet foglalt.

Szechenyi Imre gróf bizalommal van a kormányval szemben, a ki alig győzte le — ugymond — az obstrukció mérges kigyóját, legyőzte a vasuti sztrájkot is. A takarmányhiány kérdését is szerencsésen oldotta meg a kormány, azonban a beviteli vámról vonatkozólag azonban mégis vannak aggályai, mert spekulációkkal visszaélnének vele. A gazdasági kérdésekkel foglalkozik ezután.

Nem helyesli azt az agitációt, melyet az vámterület mellett országszerető kifejtének. Szóló károsnak tartja az önálló gazdasági berendezkedést hazánkra, mert az idegenek tömeges beözönlését okozná. A költségvetést elfogadja.

Ambrózy Dénes báró: Csodálkozik rajta, hogy a magyar közvélemény oly közömbös a német kereskedelmi szerződés felett folyó tárgyalások iránt, nem foglalkozik vele, hanem ahelyett keletkezik az országban egy új párt, mely az önálló vámterülettel veszélyezteti az ország közgazdaságát.

Prónay Dezső br.: Az önálló gazdasági berendezkedés mellett foglal állást, mert e nélkül nem képzelhető erőteljes, fejlődő magyar ipar. Az idegenek letelepődése ellen van másféle mód védekezniük. A költségvetést nem fogadja el, mert a kormány csak szóval hirdeti a takarékoságot, de amit cselekszik, a legkönnyelműbb tékozlás.

Szechenyi személyes felszólalása után *Antal* Gábor szól. Bizalommal van a kormány iránt. Figyelmét felhívja arra, hogy a papnevelés nyelve sok papnevelő-intézetben idegen, nem magyar nyelvű.

Szmrecsányi Pál dr: Antal Gábornak válaszulva kijelenti, hogy bizza csak a kath. papnevelést a kath. püspökökre és ne ártassa magát bele a más dolgába.

Dessenffy Aurél gróf: Kifogásolja, hogy a kormány Magyarország gazdasági érdekeit nem

köszönheti: «A káros allopatiáról való lemondás» és «az igazság ismerete.» Az előszobában ülnek és várakoznak a betegek, nagyobbbrészt parasztok. Kettő-három kivételével mindannyija mezitláb, mivel a tábornokné meghagyta, hogy a rossz szagu csizmákat az udvarban kell hagyni.

Marta Petrovna már tíz beteget fogadott s most behívja a tizenegyediket:

— Gavril Grusdj!

Az ajtó megnyílik, de Gavril Grusdj helyett Szamuchrisin jön be a szobába. Eszegényedett földbirukos a szomszédságból, boros szemű kicsi öreg, hóna miatt a sapkájával. A botját egy sarokba teszi, a tábornoknéhoz megy és némán letérdel előtte.

— Mit csinál? Mit csinál Kusma Kusmics? — rémüldözik a tábornokné s tüpirba borul az arca — az istenért!

— Isten engem . . . itt az én helyem! — mondja Szamuchrisin, fejét a tábornokné kezéhez szorítva — Láthatja az egész világ! . . . On a mi védangyalunk, az emberi nem jölte-vője. Jótékony tündér, ön megmentette az életemet, megmutatta nekem az igazság útját, megvilágította tévelygő elmémét! Kívánjon tőlem, amit akar . . . akár a tűzbe is elmegyek! Csudálatos gyógyító! Özvegyek és árvák anyja! Egészséges lettem! Megint feltámadtam, varázslónő!

— Ennek . . . ennek nagyon örülök — mormogta a tábornokné, — egészen kipirulva a gyönyörűségtől. — Ezt hallani kellemes nekem . . . Újjon le, kérem . . .

Hiszem a mult kedden még olyan súlyos beteg volt!

— De még milyen beteg! Borzasztó még csak reá is gondolni! — mondja Szamuchrisin miközben leül. Minden izomban és czombomban reuma! Nyolcz esztendeje kinlódtam már így, nem volt nyugalmam . . . Se éjjelem, se nappalom, én jölte-vő urnóm! Sok orvosra, gyógyítottam magamat, elutaztam a professzorhoz is Kazánba, bevetttem mindenféle kutyvalékok, ittam ásványvizet, és isten tudja mit! Minden vagonom doktorra, meg patikára ment el, anyuskám!

De a doktorok csak káromra voltak. Ok hajtották csak igazán bele testembe a nyavalyát. Igen, behajtották, ennyire már nem terjed az ő művészetük . . . A pénzt szívesen elveszik a rablók, de hogy használnak-e az emberiségnek, abban ugyan egyetlen bajszaluk sem fehérik meg.

Rendelnek valami kutyvasztékot — és ezzel vége! Egyszóval gyilkosok! Ha ön nincs jó angyal, már rég künn fekdüdnék a temetőben! . . .

A mult kedden, hogy elmegyek innen, nézegetem a pilulákat s gondolom magamban: Na, ugyan mit használhatnak ezek nekem? Talán bizony ezek az alig látható pinkó magvacsokk zavarják el majd az én rettenetes, elévült bajomat? Így tündöttem, én kishitű. Hát mikor beveszem őket — egy szempillantás — s mintha csak egy simitással el lett volna törölve! Mintha csak soha beteg nem lettem volna! A feleségem rám néz lágra

nyílt szemmel és nem hiszi: »Csakugyan, te vagy az, Kolja?« . . .

En vagyok, mondom. Es mind a ketten térdre borulunk a szentkép előtt és imádkozunk a mi angyalunkért: Teljesítsd, ó mi Urunk az ő kívánságát!

Szamuchrisin felszarítja ujjával a könyvét, föláll fölig, aztán megint csak neki készülődik, hogy letérdeljen. De a tábornokné visszatarja és egy székre erőlteti.

— Ne nekem köszönje, — mondta kipirultan a gyönyörűségétől és elragadtatva néz fel Aristarch atya képére. — Ne nekem! En csak engedelmes eszköz vagyok . . . Igazán csuda! Nyolczéves, elhanyagolt rheumát meggyógyit egyetlen pilula.

— Három pilulát kegyeskedett nekem adni. Egyet bevetttem déliben — és rögtön segített. A másodikat este s a harmadikat másnap és azóta egy maikulányi fájdalom sem sok, de annyi sincs! Még csak egy kis szurás sem! Es én már kész voltam a halálra, irtam már a fiamnak Moszkvába, hogy jöjjön! Isten megvilágosította önt, jölte-vő urnóm! Most ugy járok-kelek és ugy érzem magamat, akár a paradicsomban . . .

A mult kedden, amikor itt voltam, még támoilyogtam, de most . . . akár a nyullal is versenyre kelek . . . akár száz évig is elélek. Csak egy szerencsétlenség ne volna, a szegénység. Egészségem, az van most már, de mit használ az, mikor nincs miből élni? A szükség nagyobb teher, mint a betegség . . . Vegyük például ezt: Most itt az ideje a vetésnek, de

védi meg kellő erélyvel Ausztria kapzsísága ellen.

Tisza István gróf: Megigéri Antalnak, hogy az őszi zsinat rendezni fogja a protestáns dolgokat.

Berzeviczy beszéde után elfogadták a költségvetést általánosságban és részleteiben, valamint az összes többi javaslatokat és tudomásul vették a miniszterium jelentését.

Az ülés egynegyed 6 órakor ért véget.

Uralkodók találkozója.

Marienbad, aug. 17. O felsegének a pályaudvarra érkezése előtt bucsuzásra megjelent Pezellen járási kapitány és Nasler dr polgármester. A Luginstand-villától a pályaudvarig vezető uton a helyi egyesületek állítottak sorfalat. Nagyszámu közönség jelent meg, hogy a királynak kifejezze hódolatát. A tömeg viharos ovációi közt érkezett a király a pályaudvarra és miután legkegyesebben bucsut vett a járási kapitánytól és a polgármestertől, Coudenhove gróf helytartóval és a kísérettel az udvari szalonkocsiba szállott.

Marienbad, aug. 17. O felsege ma reggel 7 óra 24 perckor Karlsbadba utazott.

Karlsbad, aug. 17. Marienbad és Karlsbad között az összes állomások gazdagon fel vannak bogozva. Az uton fekvő községek is ünnepi díszet öltöttek. Az állomásokon és a vasúti vonal mentén sűrű embertömegek várták az udvari vonat átutazását. O felsegét mindent viharos ovációkkal fogadták.

Karlsbad, aug. 17. O felsege ma délután 9 órakor id-érkezett.

Karlsbad, aug. 17. O felsege a lakosság örömrádala között vonult be a városba. A megérkezés megállapított ideje előtt már régén gyülekeztek a lakosok és a fürdővendégek a pályaudvarra vezető utcákon és a különböző egyesületek sorfalával együtt hosszú áthatolhatatlan lánczat alkottak. A Gotterhalte hangjai közt, amelyekbe elvegyültek a tömegesen egybegyűlt közönség üdvözlései, érkezett a vonat a pályaudvarra.

Miután a király kiszállt az udvari szalonkocsiból, bemutatták a fogadásra megjelent személyiségeket.

Ezúán a polgármester lépett elő és a következő beszédet intézte a királyhoz: Császári

és királyi apostoli felség! Kegyeskedjék felséged Karlsbad város tanácsának legtisztelendőbb üdvözlését fogadni. Karlsbad városi képviselője és egész lakossága nagyon boldog, hogy Felségedet a város falain belül őszinte örömmel és legbódolatteljesebb köszönettel fogadhatja. Ofel-sege kegyes szavakkal válaszolt. A díszszázad megszemlélése után a király az udvari váróterembe ment és azután az udvari fogatba szállt. A király mellett Coudenhove gróf helytartó foglalt helyet. A bevonulás a Ferencz József-uton, a Ferencz Császár-hidon, az Dzerstrassen, a városi parkon át történt a katonai fürdőházhoz. Az egész uton lelkesült óvációkban részesítették a királyt, a ki folyton kegyesen köszönt. A tisztelgésre rendkívül nagy számban megjelent személyiségek bemutatása és a katonai fürdőház parancsnok jelentéstétele után a király behatóan megszemlélte az egész épületet. E közben a megjelent törzs- és főisztek mindegyikét megszólította és részletesen tudakozódott a gyógyberendezések felett.

London, aug. 17. A Times hangsúlyozza, hogy O felsege Ferencz József marienbadi látogatása csak a barátságának és nem a politikának ténye és azt mondja: Az ezer és ezer szerencsekívánatok között, melyekben az uralkodó születésnapja alkalmából részesülni fog, egy sem lesz szívélyesebb, mint az, a melyet Edvárd király saját és az angol nép nevében fog O felsegéhez juttatni. A lap nagyon sajnálja, hogy O felsege egészségi állapota nem engedte meg, hogy a király meghívását, hogy Angliába jöjjön elfogadhassa; O felsege ott igen szívélyes fogadtatásban részesült volna. A lap a következőkben zárja cikkét: Több mint 55 esztendeje annak, hogy O felsege a legfelelősebb trónokon oly módon uralkodk, a mely mindenütt, de különösen Angliában bámulatot kelt.

A Standard a találkozásban újabb bizonyítékát látja a két uralkodó közti bizalomteljes viszonynak, a mely beusóbb már alig lehetne.

Karlsbad, aug. 17. (Saját tud. táv.) A király ma délután visszatért Karlsbadba.

A keletázsiai háború.

Csak vissza, vissza.

Péttervár, aug. 17. Az orosz távirati ügynökség jelenik Mukdeuból mai kelettel: Szélső

bal oldalunkon a japánok Ciancsanban állnak velünk szemben. 15-én egy kis ellenséges gyalogososztály előnyomult és megszállta a Dupindusan-szorost, a melyből ami őrcsapataink visszavonultak.

A nemzetközi jog megsértése.

Páris, aug. 17. A Matin szerint Delcassé külügyminiszter hétfőn átadta Tokióban Oroszország tiltakozását a nemzetközi jognak Japán által történt megsértése ellen. A lap azt tartja, hogy bizony remélhető, hogy a konfliktus diplomáciai uton lesz elintéztető a nélkül, hogy komoly következményeket vonna maga után.

Port-Artur ostroma.

London, augusztus 17. A portarturi helyőrséget a hajóhad pusztulása nagyon demoralizálta. A csapatok harcai kedve még eddig a szük élelmezés dacára is elég jó volt, de a japánok újabb sikerei az Erlung-erődökkel szemben, azután a Takusan és a Siauhosán hegyek körül lefolyt harcok, amelyekben minden erőfeszítésük hiábavalónak bizonyult, nagy lehangoltságot idézett elő a védőseregben. A városban egész utcákat döntenek romba a tengerrel és különösen a Farkashegyől szakadatlanul omló bombák. A középületek közül számos már romokban hever. A japánok az elfoglalt hegyekre messze-hordó ágyukat visznek fel óriási nehézségek közt.

Szöknek Port-Arturból.

Csifu, augusztus 17. Csifuból megerősítik azt a hírt, hogy sokan éltek a japánok engedelmével, mely szabad elmenetelt biztosított a polgári lakosságnak Port-Arturból. Egy jelentés szerint néhány orosz tiszt és igen sok katonaszökött meg a várból. Legtöbben a külső erődök őrségéből szöktek meg. Az arsenál munkásait erőszakkal kényszerítik munkára, mert a japán lövegek szünet nélkül omlanak az arsenálra is. Sok munkás ideszökött. Megerősítik, hogy Stössel tábornok haláltünetes terhe alatt tiltotta meg a munka abbahagyását. A szökevények borzalmas részleteket közölnek a várhelyzetéről és a katonaság hangulatáról. Ehenség, betegség dúl a csapatok közt. Az élelmiszerek végekép fogytán vannak és a japán bombák borzasztó pusztulást okoztak. Szemük már legfeljebb csak napokig tarthatják a várat az oroszok.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.) Csifuból táviratozzák: A japán ostromló sereg tegnapielőtt áttörte a port-arthuri helyőrség utolsó védelmi vonalát. Port-Arthur minden pillanatban eleshetik.

Nemes bossu.

Budapest, aug. 17. (Saj. tud. táv.) Londonból jelentik: Kamimura tengernagy a Rurik orosz czirkáló elsüljedésekor intézkedett a hajó személyzetének megmentése iránt. A japán mentőcsónokok szinte az elsüljedésig voltak tele kimentett oroszokkal. Kamimura így állt boszut az oroszokon az elsüllesztett Susaki, japán szállító hajó legénységével és utasaival való barbár bánásmódjuk miatt.

Boris nagyherceg.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.) Londoni távirat szerint Boris nagyherceget, Kuropatkinnal való ellenségeskedése miatt a harcterről végleg visszahívták.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.) A japánok tegnap kijelentették, hogy ezután már senkit nem eresztenek bántódás nélkül el Port-Arthurból. Stössel tábornokot felszólították a vár feladására. A parancsnok gondolkodási időt kért a válasza megadására.

hogyan vessen az ember, mikor nincs vetőmagja? Venni kellene, aztán nincs pénz... Hiszen tessék tudni, hogy van az.

— Majd adok vetőmagot Kusma Kusmics... Csak maradjon, ülj! Oyan örömt okozott nekem, olyan nagy gyönyörűséget szerzett, hogy nem maga adós nekem, hanem én magának!

— On a mi jövevőnk! Istennek drágakövel O, anyuskám, örülhet a jócselekedeteinek, de nekünk bűnő önknek, mi okunk van az örömről... Kishitűek vagyunk, es csügg-dűnk, feleslegesek... semmik vagyunk... Rangunknál fogva nemesek, de az éleünk akár a közönséges paraszti, talán még annál is rosszabb... Kőházban lakunk, de... a telő rozoga... s nincs pénz deszkára...

— Majd adok deszkát magának, Kusma Kusmics.

Szamuchrisin kiku yorált aztán még egy tehenet, ajándélevelet a lánya számára, akik az intézetben akart elhelyezni, és... és lérsékenyedve a tabornokné irgalmasságától, zokogva a tolórado érzéstől, ferdére hozta a száját és a zsebkendője után kotorász... A tabornokné látja, hogy ezenközben egy vörös papírdarabot sodor ki a zsebéből, amit Szamuchrisin nem vesz észre.

— Halálomig el nem felejttem ezt önnek — dühnyögi Szamuchrisin — gyermekeim is mindig megemlékeznek róla és az unokák is nemzedékről, nemzedékre... Ez, gyermekek, az, aki megmentett a baláltól, aki...

A tabornokné, miután kikísérte betegét,

nedves szemmel néz fel néhány pillanatig Aristarch atyához, majd becőd és tiszteletteljes pillantással öleli át a kis házipatikát, az orvos-szós-könyvet, a följegyzéseket, a székelt, amelyen a haláltól megmentett ember tilt az imént aztán arra a piros papirosra téved a tekintete, amelyet betege a zsebéből kihuzott. Fölveszi és látja hogy három pilulácska van benne, ugyanazok a pilulácskák, melyeket a mult kedden adott át Szamuchrisinnek.

— De hiszen ezek ugyanazok... nem tudja megérteni a dolgot, még a papir is ugyanaz... Föl se bontotta! Hát akkor mit vett be? Különös... csak nem hazudott nekem?

S a tabornokné lelkében izévi gyógyítás után erőszt támad kétség... Beszólítja a következő betegeket s miközben a bajuk felől kérdezősködött, sok olyasmit vesz észre, ami azelőtt kikerülte a figyelmét. A betegek mintha csak őszib széltek volna, először a csudálatos gyógyítást magasztalják, el vannak ragadtatva az ő orvosi bölcsességétől, szídják az állapotukat... Aztán, mikor már belpirultak az erőlködésbe, a nyomorokról kezdnek panaszkodni. Az egyik egy kis földcsékét kér, a másik tüzelőt, a harmadik engedelmért rimáskodik, hogy a tabornokné erdeiben vadászhaszon és így tovább.

Főlnéz a tabornokné Aristarch atya széles, jóságos ábrázatára, amin a haz igazság ismeretét közzöheteti és — új igazság kezd derengeni a lelkében...

Egy Sanghajból érkezett távirat szerint Stösszel tábornok ma délelőtt 10 órára ígérte meg válaszáat. Az egész világ nagy érdeklődéssel várja. — Port-Arthur ostromában eddig 10.000 japán esett el. Chinaiak temetik el őket.

UJDONSAGOK.

A király születésnapja.

Nagyvárad, aug. 17.

Magyarország jó, öreg királyának, I. Ferenc József 68. születésnapja ma van a hetvennegyedik születésnapja. Az ősz uralkodó, kit rajongó szeretettel övez körül népe, teljesen visszavonulva fogja tölteni a nevezetes évfordulót, csak misét fog hallgatni.

A legalkotmányosabb király drága életéért hű magyarjai imádkozni fognak az ég Urához, hogy még számos hosszú éveken át tartsa meg őt nekünk hazánk boldogulására.

Az ország összes templomaiban misét tartanak ma délelőtt, hogy az Ur színe előtt rebeghessük el hálaimainkat véghetetlen kegyességért.

Királyunk dicsőséges uralkodása alatt hadat előbbre a magyarok ügye s nem hisszük, hogy lenne ember az országban, aki nem kiáltana velünk egy szívvel, lélekkel:

Éljen a király!

A l. szert. székesegyházban délelőtt 9 órakor hálaadó szent mise lesz, amelyre a katonai és világi hatóságok hivatalosak. Az ünnepélyes szent misét dr. Smrecsányi Pál püspök végzi. — Délben a püspök nagy disztribúciót ad a város előkeleti hivatalosak.

* **Ég a Kommandáns-rét.** A Kommandáns-rét a tegnapi nap folyamán háromszor meggyulladt s mind a háromszor kivonult a tűzhöz a központi tűzoltóság, azonban tennivalója nem igen akadt. Valószínű, hogy pajkos suhancok gyújtogatnak a réten, a kiknek további csinyjeit meggátolandó, a rendőrség külön őrszemet állított fel a Kommandáns-rétre.

* **A vízvezeték csődje.** A sok elrontott vagy hibásan létesített városi intézmények mellett örömmel látjuk már évek óta, hogy Nagyvárad város vízvezetéke pompásan sikerült s a legvérmesebb igényeket is kielégíti. Ennek köszönhető, hogy a mostani borzasztó szárazságban sem érezték a vízhiányt; a szükségleten és pocsékoláson kívül jut még utca-locsolásra is. De a könnyelmű gazdálkodás óvatosságra int bennünket. Nem csekély aggodalmat kelt Nagyvárad város főmérnökének egy előterjesztése, amelyben a vízvezeték csődjét emlegeti. A nagyvárad vendéglősök, szállodások, kávézók, gőzmosó és szikvizgyár társasága korábban egy kérvényt adott be Nagyvárad városához, amelyben a vízdíj elengedését vagy mérséklését kéri. Kőszeghy József városi főmérnök, akinek a kérelem véleményezés végett ki lett adva, beterjesztette a tanácshoz véleményét, amelyben a kérelem teljesítését nem javasolja, mert a gőzmosóda haszonhajtó vállalat. De kiterjeszkedik a főmérnök a vízűnél követett eddigi rendszerre is. A vízvezeték-nél semmi kedvezményt nem adna, sőt az eddigiek megszüntetését is javasolja s odáig megy, hogy senki ne kapjon ingyen vizet. Az eddigi *tulságos ingyen vízadományozás a jövő év-*

ben okvetlen a vízvezeték csődjéhez vezet. Az új megterheléseket, amelyek a bővítéssel a víztermelési egységát felemelik s a kiadásokat szaporítják, a bevételek nem fedezik s a többkiadást pótdadóval kell fedezni. — Erre vonatkozólag megjegyeztük, hogy az ingyen víz egyrészt és pedig tekintélyes részét, pl. a hadapródiskolánál, laktanyáknál nem lehet megvonni, a jótékony intézményekkel szemben pedig nem szabad ilyen merev álláspontra helyezkedni. Ezekon kívül elmehet a város az utolsó határvonalig érdekei megővésánál. Sürgősen gondoskodják a város továbbá arról, hogy a vízhiányban szinylődő villamostelepre ne kelljen annyi vizet pocsékolni. Ha már oda erőszakolták a telepet, gondoskodjanak elég vízzel, a vízvezeték igénybevétele nélkül.

* **Hadapródok felavatása.** A nagyvárad honvédi hadapród iskolában ma délelőtt, 6 Felsége születésnapján avatják fel a végzett IV. éves növendékeket, tiszthelyettesekké. Reggel 8 órakor tábori mise lesz a Boné-kút mellett levő gyakorló téren. A mise végeztével a csapatok szétesznek. A honvéd hadapród iskola udvarán, miután a növendékek elhelyezkednek, Kovács József főhadnagy felolvassa a tiszthelyettesek kinevezett hadapródok névsorát. Ezután az iskola hitánára beszédet intéz a felavatandókhöz, mire azok leteszik az esküt. Az eskü után Mayor Miklós alezredes fog szólni a felavatott ifjakhoz.

* **Karg ezredes jubileuma.** Házi ezredünk, a József-ezred, köztisztviselőiben álló parancsnoka: br. Karg János ezredes tegnap érte meg katonai működésének 25-ik évfordulóját. Ünnepelte azt az ezred tisztikara, sőt ünnepelte az ezred minden katonája. Mikor hétfőn a gyakorlótéren megjelent az ezredes, szájról-szájra terjedt egy megható zsongás: idehaza van — hála Istennek — az ezredes ur. Csak a katonai fegyelem tartotta a tisztikart, az altiszteket, a legénységet, hogy orkánszerű éljenzés nem hangzott fel a gyakorlótéren. Van ebben valami lélekemelő varázs, amikor így tiszteli, így szereti a katona felebbvalóját. Tegnap az ezredes katonáskodásának 25-ik évfordulója alkalmából, diszponulást tervezett a tisztikar az ezred apja előtt. Minő öröm fogta el a bakákat, hogy készültek olyan menetre, amelyet az ezredes ur maga is ritkán látott. Es Karg ezredes — tekintettel az égető melege — nem látta szükségét, hogy az ezredet kifárasztás. O miatta. Pedig hát az öreg baka és az újonc nem vette volna fáradságnak ezt a kirukkolást, még akkor sem, ha két Nap öntötte volna a meleget a kiszáradt földre, nem csupán egy. Az utcán, a kávéházban, a hol tisztikara élén megjelent a közszereget és tiszteltetnek örvendő ezredes, a polgári élet tagjai örömmel üdvözölték; tisztelettel néztek feléje, kik őt közelebről nem ismerik, csupán humanus intézkedéseiről bírnak tudomással hallomásból. Elmondhatjuk, hogy magasrangú katonát rég nem kísért annyira nyomon katonaság és polgárság szeretete, mint br. Karg János ezredes. Tanuja ennek a társadalom minden rétegéből hozzá küldött sok jókívánat. Tegnap délben a tiszti étkezőben ebédet rendezett ezredese tisztelőire, a tisztikar. Lelkesen ünnepelelték itt is a derék parancsnokot szellemes felköszöntőkben.

* **Az új uszoda tervel.** A városház megnyitása folytán a városi tanács csak ez évre adott még kivételesen engedélyt a Körös-utca elején levő rozoga uszoda-épület használatára. Egy modern uszoda létesítését vette azonban tervbe a városi tanács s utasította a főmérnököt, hogy az uszoda tervét készítse el.

A főmérnök azonban kijelentette a tanácshoz intézett beadványában, hogy a tervet nem készítheti el addig, amíg a város nem dönt a Szt.-László-hidtól Körös-utcaig terjedő partfal kiépítése ügyében. Csak ennek alapján lehet az uszoda tervét megcsinálni, mivel a két mű összefüggésben van. A partfal kérdését különben is 1—2 év alatt meg kell oldani.

* **Az építők megrendszabályozása.** Sok kellemetlenséget okoznak a közforgalomnak az építkezéseknél azzal, hogy az építési szabályrendeletet nem tartják meg s az utcajórészt elfoglalják építési anyagokkal. Nagyvárad város mérnöki hivatala már megsokallta ezt a rendetlenséget s javasolja a tanácsnak, hogy hívja fel az építő ipartársulat tagjait a szabályrendelet betartására; a rendőrséget pedig utasítsa, hogy az eddigi lanyha ellenőrzés helyett szigorúan követelje a szabályrendelet betartását s a kiadott utasításokat gyorsan hajtsa végre.

* **Az orosz trónörökös urasága.** Az orosz trónörökös még nincs egy hős sem, de azért az uri módból már eddig is bőven kijutott neki. Nemcsak tulajdonosa lett két ezrednek, hanem egyúttal besorozott tagja is mindazoknak a testőrezredeknek, a melyeknek felséges apja a tulajdonosa. Hogy az orosz ezredeket most kaszabolják a japán gránátok, az a legkevésbé sem gátolta a cárt abban, hogy nagy örömeiben egész kis hadsereget ajánlékozott fiának. A dolog a most folyó háború véres és gyászos hívei között feltűnt. Mert hiszen a rengeteg emberanyagot magában foglaló orosz hadsereget ép úgy el tudná egy gyermek is vezetni hátrafelé, mint a hogy hős tábornokai teszik. Ha így megy tovább, megkérdzheti majd a kis nagyherceg, ha majd már gagyogui tud: ezredes csak lennék, de hol vannak az ezredeim? Majd teremtenek neki, ha elfogynak is. Hiszen Oroszországban nem ér többet az ember, mint a pléhkatona, melyet kihánytak az ut szélére, szemétdombra, ha letörött a lába vagy a feje.

* **Nagy tűz a huszárlaktanyában.** Tegnap délelőtt 10 óra után a nagyvárad Vilmos huszárezred laktanyájában tűz ütött ki. A nyereg-szerszám raktárnak padlásán keletkezett eddig ismeretlen okból a tűz pusztított addig, míg a kivonult tűzoltóság a huszárok segítségével gátat nem vetett rombolásának. Az épület tetőzete teljesen martalékká lett a pusztító elemnek. A tűz lokalizálása különösen a huszárok serény, önfeláldozó munkájának köszönhető, a kiket *Nedeczky* huszár kapitány vezetett az oltás nehéz munkájában. Csak déli 12 órára sikerült a tüzet teljesen eloltani.

* **Egy fiatal leány temetése.** Résztvétel értesülünk a súlyos csapásról, mely *Politovszky* István nyug. vámbivatali főnököt és családját érte, leánya: Izabella elhunytával. A fiatal, 20 éves szép leány alig pár heti szenvedés után költözött el az élők sorából, mérhetlen bánatot hagyván szerető szüleinek és testvéreinek. Temetése tegnap, szerdán délután nagy részvét mellett ment végbe. Megjelentek a fiatal leány koporsójánál a gyászoló családon és rokonokon kívül, a kir. pénzügyigazgatóság és a l. sz. püspökségi uradalom tisztviselői közül sokan és nagyszámú előkelő közönség. A gyászszertartást dr. *Vucskics* Gyula plebánus végezte. A koporsót szebbnél-szebb koszorúk borították. A temetést Germán Károly kegyelet temetkezési intézete végezte.

* **Mibe kerül a mentőintézmény?** A mentő intézmény rövid időn belül megkezdte működését Nagyváradon. *Kőszeghy* József városi főmérnök, mint a mentőintézmény bizottságának elnöke, beterjesztette a városi tanácshoz a humanus intézmény 1904. évi költségvetését. Eszerint a kiadások 915 koronában,

a bevételek 250 koronában vannak felvéve s így a városnak 665 koronát kell áldozni erre a nagyon üdvös és emberbaráti intézményre

* **A bádigosok sztrájkja.** A bádigos munkások tíz órai munkaidő és órai díjazás kivívása érdekében bérharcba léptek. A bérmozgalom békés megoldása céljából Gerő Armin főkapitány péntek délután 7 órára egybehívta a békéltető bizottságot.

* **Kinevezés.** A magyar királyi pénzügyminiszter *Lisskay* Kálmán, pénzügyi főbiztos a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatósághoz pénzügyi felügyelőnek végleges minőségben kinevezte.

* **Verekedés a rendőrségen.** *Lévi* Roza, *Széles* Katica és *Szűcs* György, előbbiek magánzónák, utóbbi ellenben rovott multu lökereskedő tegnap délután a rendőrség büntügyi osztályánál jártak, a hol *Lévi* Roza hűtlen kezelés miatt panaszt emelt *Széles* Katica ellen. Mikor aztán a felek kijöttek a büntügyi osztályból, a folyosó lépcsőházában hirtelen kitört belőlük a fojtogatott indulat és csunya verekedést rogtönöztek a földszinti folyosón. Mikor már napernyőket széjjel tördelték egymás fején, továbbá egymás ruházatát is rojtosra szaggatták, *Széles* György is részt kért a genelogus posztkodásból és kapott is. Végre a harcosokat rendőrök választották el és nyomban elő is állították a kihágási kapitány elé. Itt a megtépett társaság fejenként 5 napi elzárással és 50—40 korona pénzbüntetéssel rovatott meg. Egyértelműen felebeesést jelentettek be és elhagyták a rendőrség épületét.

* **As iparos ifjak színelőadása.** A nagyváradi ipartestület ifjuság önképző egylete, mint már írunk, *Szent* István napján és aug. 21-én vasárnap, műkedvelői színelőadást rendez. Ez alkalomra a jegyek előre válthatók *Balogh* M. és *Társ* szűrszabók üzletében *Zöldfa-utca* 31. Zsiga-ház.

* **Egy díszes társaság.** Tegnap reggel 8 óra tájt a *Ko* oszvari-csan szolgálatot teljesítésére menő *Basa*, *Kovács*, *Szegő* és *Kincses* rendőröket *Csugye* *Flore*, *Mocsár* *Gligor* és *Buda* *Stefán* csavargó kártyasipisek, a tegnapi közleményben említett kártyakompanya tagjai megtámadták. A rendőrök megkötözték a három csavargót és elő akarták őket állítani. Azonban segítőkre sietett a megkötözötteknek *Bálint* *János*, *Kozma* *Iszaj* és *Viei* *Sáfrán* nevű három notorius alakot, akik késsel és bottal támadták meg a rendőröket. Oriási dulakodás támadt s a rendőri szorongatott helyzetét csak növelte azon sajnálatra méltó körülmény, hogy a városi törvényhatósági bizottság egyik arra kocsikázó tagja kocsiját megállította és a gyűlésez csöcselékkel eléggé el nem ítélhető módon — arra biztatta, hogy ne engedjék társaikat bekísérteit. Végre *Huszár* *Adolf* segítségért betelefont a rendőrségre bekísérték és lezárták. Adatnak a kir. ügyészségnek, az illető törvényhatósági bizottsági tag ellen pedig a rendőrség büntügyi uton tesz megtorló lépéseket.

* **Sic transit . . .** Csak minden mulandó és változandó a földön. Dicsőség, szerelem és gazdagság. Az életugyanevezett »tengerén« a hullamok magasra emelnek olykor egyes individuumokat, ami lényt és gazdagságot jelent. Azután közbe jön valami — egy hosszú pauza és . . . a *Haas* és *Deutsch* névvel itt találkozunk a hivatalos lapban. Arverelik az ismeretlen örökösöket. A felperes valami berlini bank, mint bejegyzett cég. A *Haas* és *Deutsch* név milliókat jelentett valaha, tehát nagy hatalom volt. »*Haas* és *Deutsch*, azelőtt — Magyarország — mint annak idején szerették mondani. S most az egész nagyság befér egy arverési rovatba . . . Ilyen az élet.

* **Meglopták, míg aludt.** *Illés* *András* hivatalosolga tegnap este elment a *Kecskeméthy* fele vendéglőbe, hogy egy görbe napot csináljon magának. A cigányok fülbemászó muzsikája mellett hamar fogyott a bor; egyik üveg a másik után került az asztalra. A czi-

gány, bor és mulatozás után következett a mánor, a kimerültség. Illés addig hallgatta *Faráó* ivadékának siró-rívó hegedű danáját, míg szemére jött az álom s a korcsma asztalára hajtá fejét és elaludt. Nagyon szépet álmodhatott mert még azt sem vette észre, hogy zsebéből kihúzták pénztárczáját és az óráját. Csak mikor felébredt és fizetni akart, derült ki, hogy a tolvajok felhasználva az alkalmat, meglopták a szegény irodaszolgát. Az esetről értesítették a közeli rendőrszemet is, ki még az éjszaka folyamán elfoalta a tolvajokat *Daruda* *György* és *Szilágyi* *Imre* csavargók személyében, kiket lezárták.

* **Mikor a rendőrség nyomon van.** A tegnap kiadott rendőri kommuniké érdekes dolgot közöl lapunkkal. Egy buzgó rendőr ugyanij felfedezte egy nagyobb kaliberű lopásnál a tolvádba nyomát s most szentül hiszi a böles polízia, hogy ennek következtében a tolvajt is elfogják fogni. A horasztó naivitással írott sajtóirodai híradás elmondja, hogy *Breier* *Farkas* *Csengeri* utcán levő szatós üzletébe ismeretlen tettes az ablakon bemászott s az asztal fiókjából ötszáz korona pénzt ellopva, tovább állott. Az egyik büntügyi nyomozó rendőr a konyha ablak előtti homokban egy ember lábnyomát fedezte fel s most már egészen biztosra vették, hogy a tettest is csakhamar kézrekerítik. A nagy meleg hatása alatt írott rendőri jelentés vége különben szóról-szóra így hangzik: »Nyomozás ez irányban folyamatban. S hihetőleg eredményes is lesz.« No hát jó uraim, erről a csodabogárról eszünkbe jut egy alföldi paraszt gazda mondása, a ki mikor pénzes ládáját elrabolták, egészen meg volt nyugodva, mint mondá is: — »Nem félek, hogy elvesz a pénzem, mert hisz nálam van a pénzes láda kulcsa.«

* **Czigányprimás panasza.** *Dula* *Miklós* cigányprimás tegnap panaszt emelt a rendőrkapitányságon volt cimbalmosa, *Horvák* *Odón* ellen, aki megszökve a bandától, magával vitte a banda közös tulajdonát képező cimbalmot is. A rendőrség a panasz alapján megindította a nyomozást az elpárolgott fekete művész kézrekerítésére.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikkék terén valódi különlegességeket és exquirit ujdonságokat akar látni, melyek máskülönben csakis világárosokban láthatók, az nézze meg a *Kovács* *L.* és *Társ* Nagyváradon (*Zöldfa-utca*, *Deutsch* *K.* üvegkereskedésével szemben) újonnan megnyitott nagy női divatruházat, mely látványosság számba megy. Tessék e jőnevtű, megbízható cég mai számunkban közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

x **Szülők figyelmébe.** Az iskola idény köztöben nagy gondot okoz a szülőknek, hogy hol szerezhetnek be gyermekeiknek olyan jó minőségű czipót, kalapot, fehérneműt, olcsó tricót harisnyát, a mely bármely gyermek pajkoságával dacolva sokáig eltart. Jól jár a szülő, a ki e czélból *Leitner* *Lázár* jőhírű régi nagykereskedő céget keresi fel, mert ott nem csak a legjobb, de a legolcsóbban is szerezheti be gyermeke kelengyéjét.

TAVIRATOK

Királyi kegyelem.

Bécs, aug. 17. (Saját tudósítónk táv.) Királyunk 88 elítéltnak megkegyelmezett. Az igazságügyminiszter ennek folytán táviratilag intézkedett, hogy az ország különböző részein 88 foglyot szabadon bocsássonak.

Kilépés a néppártból.

Budapest, aug. 17. (Saj. tud. táv.) *Zmeskál* *Zoltán* ma a néppárt elnökéhez, *Zichy* *Aladár* grófhhoz intézett levelében bejelentette kilépését a néppártból.

A czár nem adott amnesztiát.

Budapest, aug. 17. (Saj. tud. táv.) Berlinbe hírvül adták, hogy Péterváron szerfelett csodálkoznak azon, hogy a czár még mindez ideig egyetlen egy elítéltnek sem kegyelmezett meg, holott kilátásba helyezte fia születésén való örömeiben. Hir szerint ezt most a forradalmi párt fegyverül fogja felhasználni. A czárpártiaknak is feltűnt a czár ebbeli késedelmeskedése. Az odesszai és vilnai kormányzók a saját hatáskörük alá eső területen több közigazgatásilag elítéltnet szabadon bocsátottak.

Meghíusolt merénylet.

Budapest, aug. 17. (Saját tud. táv.) Pétervárról jelentik: *Plehwe* meggyilkolása után egy ember csolnokon a *Szlávia* nevű hadihajóhoz vitette magát. Két bomba volt kezében, melyeket a hajó felé dobott. A bombák nem érték a hajót, hanem a vízbe estek s így kárt nem tettek. A merénylőt letartóztatták, de kitéről meztagad mindennemű felvilágosítást.

Miniszterek oszlása.

Bécs, aug. 17. *Tisza* *István* gróf miniszterelőök tegnap este 10 órakor *Budapestre*, *Szögyény-Marich* *László* berlini nagykövet este 10 órakor Berlinbe és *Tallian* földművelésügyi miniszter 8 óra 40 perczkor a horvátországi Lipikbe utazott.

Pusztító tüzek.

Gyöngyös, aug. 17. (Saját tud. táv.) Tegnap este 7 órakor a templomok tornyai tüzet jeleztek. Hatalmas lángoszlopok kavarodtak a második neyedben az ég felé. Az egész lakosság sietett a veszedelem felé. Orkánzerű vihar dühöngött és mindjárt az első perczen látni lehetett, hogy a tűz nagy pusztításokat fog okozni. Alig telt el egy fél óra s mintegy 60—80 ház állott lángokban, s mivel a szélnek határozott iránya nem volt, a zsarátnokok a város minden irányába vetődtek. Növelte a veszedelmet a vízhiány s az emberek tehetetlenül nézték az elem pusztítását. A hatóság a közelfekvő közégeket táviratilag kereste meg, hogy vizet szállítsanak a tűz színhelyére.

A kálkapolnai, vámosgyörki és egeri tűzoltóságokhoz is távirati megkeresés ment, kik az éjjeli órakban Gyöngyöstre érkeztek és erejükhez képest fáradoztak a veszedelem elfojtásában. Azonban a tűz oly erővel pusztított és a vízhiány annyira érezhető volt, hogy a *Putnok* és *Gyöngyöspüspöki* irányában terjedő veszedelem korlátozása hiábavalónak bizonyult. Ejjeli 12 órakor *Putnok* és *Gyöngyöspüspöki*, valamint *Gyöngyös* városának az a része, mely e községekhez vezet, valóságos lángtenger volt. A lakosság rémülten futott ki a házaikból, beunhagyva minden értéket, jószágot, takarmányt és élelmiszert és egyébre alig gondolhatott, mint a pusztta élete megmentésére. A hajnali órákban 500 ház teljes elpusztulását és porráégését konstátálták. Porig égett a barátok temploma, a *Lichtner*-féle fetelep és igen sok urház. A barátok templomát övező üzlethehelyiségek teljesen elpusztultak. A mentés alkalmával igen sok sebestülés történt.

Az egeri, kálkapolnai és vámosgyörki tűzoltóság emberfeletti munkát fejtett ki a tűz lokalizálása érdekében és számos tűzoltót égési sebekkel takarva, vittek el a vész színhelyéről. A hajléktalanná vált lakosság a vásártéren tanyáz és néma csendben fájtalja vagyona elpusztulását. A tűz a reggeli órákban is még folyton tart és tekintve azt a kolosszális te-

röletet, a melyre kiterjedt, a tűz teljes lokalizálásáról csak napok múlva lehet szó. Emberéletben, amint eddig megállapítható volt, nem esett kár. A hatóság nyomban megidőztette a segélykérőt és táviratilag kérte a belügyminisztert, hogy a hajléktalanná vált lakosság nyomora mielőbb enyhíttessék.

Gyöngyös, aug. 17. (Saját tud. távirata.) A tüzet 24 órai égés után sikerült elnyomni. Füstölgő, elszélesedett romok jelzik a pusztulást. Sok embernek pénze, minden butora oda veszett. A kár még nincs megállapítva.

A várva-várt eső.

Körmöcbánya, aug. 17. E hó 15-én mérsékelt szélviharral eső eredt meg, mely egy óráig tartott.

Trencsén, augusztus 17. Tegnap délután Trencsénmegye délrészében kiadó eső esett, mely csak rövid ideig tartott, de a késői burgonyára még hasznos lehet.

Elfogott anarkista.

Barcelona, aug. 17. A rendőrség az anarkistikus propaganda tagjainál házkutatást végzett és elfogott egy Bona Pu la nevű egyént, ki a propagandának egyik főembere volt.

NYILTTER.

Iskolai idényre!

Kitűnő minőségű gyermek, leány és fiú **CZIPÓK** óriási választékban

feltűnő olcsó árak mellett **csak**

Aranyi Albert

czipóáruházában szerezhettek be

Nagyvárad, Fő utca (Oláry mellett.)

Női és férfi **LISSE CZIPÓK** már 9 kor.-ért is kaphatók.

A világkiváló **KOBRAK** féle budapesti kézimunka czipók egyedüli raktára

Kérem a pontos címre figyelni

Telefonszám 512.

Jó házból való fiuk **asztalos tanulóknak** felvétetnek **KÁLMÁN** és **RÉH** gépekkel berendezett asztalos ipartelepén. **Nagyvárad, Kálvária-utca 29. szám.**

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Ira: A. C. D. (Angolból.)

— Es hova mentek?

— Azt nem tudjuk. Isten keze vezet bennünket a próféta által. Téged is az ő sive elé viszünk. O fogja megmondani, hogy mit tegyünk veled.

Ezalatt leértek a dombról a sikra s legott körülvette őket a karaván; halvány arcú, réveteg tekintetű nők, erős, vidám gyerekek, komor, tagbaszakadt férfiak... Mind álmélkodva csapták össze kezüket, mikor meglátták a kis lányt és a csonttá aszott vén embert, s mind kíváncsian tolongtak, kérdezősködtek, de a fiatal emberek nem álltak meg, csak vitték a megmentett két idegent, egyenesen egy igen nagy, kényelmes szekér felé, melyet hat erős csődör húzott.

E kocsiiban, a hajó mellett, körülbelül harmincz éves férfi állt, akinek hatalmas f-je és erős, szilárd vonásai azonnal elárulták, hogy népevezérnek vagy effélének született... Baroa-táblás nagy könyvben olvasgatott; de midőn a csapat odaért fértette a könyvét és figyelmesen végighallgatta a jelentést. Ekkor oda fordult a két megmentetthez és ünnepélyesen és így szólt:

— Csak egy vihetünk benneteket magunkkal, ha áttértek hitünkre. Nem akarunk farkasokat táplálni a nyájunkban. Inkább szarítsa csontjaitoa a déli nap forrósága, semhogy ti legyenek a rothadt gyümölcs, mely az egész kosár istenáldását megrontja... veitűnk jötök-e így föltételek mellett?

— Akármilyen föltétel mellett veletek megyünk! — kiáltott föl John Ferrier oly buzgón, hogy a körülállók mind elmosolyodtak.

De a próféta komoly maradt és nyugodtan oda szólt a vezetőknek:

— Vidd el őt, Stangersou testvér, adj neki enni, inni, valamint a kis lányóknak. Azután a te gondod lesz, hogy szent hitűnk ágazataira meggyanitsd... Most pedig már elget pihenünk... Előre, Zion felé!

— Zion felé!... Zion felé! — kiabált a mormonok hada, s a kiáltás zugva terjedt a síkon, mint a megáradt folyam árja...

Az ostorok patogtak, a kerekek nyikorogva forogtak a tengelyeken s az egész karaván ismét előre hömpölygött.

Stangersen testvér, — akinek gondjaira a két megmentett utas bízva volt, — oda vezette őket kocsijához, ahol már kész volt az ebéd.

— Ezentul itt fogtak lakni, — mondta Farriernek. — Pár nap alatt kiheverhetitek a nélkülözéseket. De soh-se feledjétek, hogy áttértetek a mi vallásunkra... Brigham Young mondta ezt és Smith József próféta által beszélt akiekek szava Isten szava...

II. Fejezet.

Utah virága.

Nem itt a helye, hogy elmondjuk a szenvedések és nélkülözések hosz s sorozatát, melyen a vándorló mormonok keresztül mentek, míg végre révb-értek. A Mississippi-folyó partjaitól egész a Sziklás hegyég nyugati lábáig a világtörténelemben is példátlan kitartással vándoroltak át a pusztasivatagon. Dúdálma-kódtak mind-n akadályon; vad állatok és vademberek csordáin, éhségen, szomjúságon, hőségen, fáradtságon és ragályos nyavalyákon... de mikor, annyi viszontagság és megpróbáltatás után, végre oda értek Utah virágos mezeire, mindent elfeledtek, bár nem egynek erjé és bátorságát megtörték a hoszú uttal járó sanyarúságok.

Young, a prófétájuk, azonban oly erőlyes volt most is, mint mikor elhódultak. Parancsára, mint egy varáz-ütésre, kinőt az új város a földből; — körösköül majgorok szegtek be a Nagy-Só-tó termékeny pontjait s a fiatal városban csakhamar föllelűtt az ipar és kereskedés.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Nagyváradai hetivásár.

A nagyváradai piaczon 1904. aug. hó 15. 16 ik napján tartott vásárban eladott természetmenyek és élelmi szereknek árjegyzéke.

Tiszta buza 19.60 19.40 Kétszeres buza 15.— 14.60. Rozs 14.60 14.40 Arpa 14.40 13.80— Zab 13.60—13.40. Tengeri 16.— 15.80 Borsó 36.— Lencse 40.— Bab 19.— Köleskása 25.20. Burgonya 8.— 100 kiló lángliszt 34.80. Zsemlyehiszt 34.20. Fehér kenyér liszt 34.— Barna kenyér liszt 32.— Széna farral 8.— Sózott szalonna 1.95— 6 kiló zsup-szalma 20. 150 dkr. alom-szalma —. 12. 1 köbméter bükfa 6.40. Tölgyfa 6.— Cserfa 6.70. 1 kiló marhahus I. oszt. —96. Marhahus II. o. 88. Marhahus III. o. —80. 1 liter ó-bor 1.— 1 liter új-bor —80. Pálinka —72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.— 1 méterm. kősó 21.50. 1 mm. nyers faggyu 50.— 1 mm. olvasztott faggyu 70.— 1 mm. szappan 50.— 1 mm. birka gyapju —. 1 mm. magyar gyapju —. 1 htr ó-bor 66.— 1 htr új-bor 44.— 1 mm. mész 1.80. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.— 1 mm. kendermag 26.— 1 mm. köles —. 1 mm. repce —. 1 mm. dió —. 1 mm. mogoró —. 1 mm. aszalt szilva —. 1 kgr. savanyu káposzta —. 1 kgr. szalonna 1.52. 1 kgr. sertés hus 1.28. 1 kgr. juh-hus —90. 1 kgr. vereshagyma —16. 1 kgr. foghagyma —46. 1 kgr. bors 2.40. 1 kgr. paprika 5.— 1 kgr. barna kenyér —24. 1 ltr. kóla 44.

Forgalmi kimutatás 1904. aug. 15. 16-an. Tiszta buza körülbelül 4300 hltr. Kétszeres buza 800 hltr. Rozs 1400 Arpa 550 hltr. Zab. 400 hltr. Tengeri 70 Burgonya 90 hltr.

Lábas jószdók: Hizott sertés mintegy 80 drb. Felhizott 100 drb. 2 évesől feljebb 170 drb. 1 évesől 2 évesig mintegy 260 drb. Südő 280 drb. Malacz 360 drb. Hizott marha 120 drb. Jármos ökör 500 drb. F-jős tehén 180 drb. Borju 240 drb. Bivaly 23 drb. Juh és kecske 161 drb. Ló 525 drb.

Marha ártáblázat 1904. aug. 15-én
1 pár I-ső rendű jármos ökör 580—640 kor.
1 pár II-od rendű jármos ökör 480—540 k.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 300—420 k.
1 drb fejős tehén 100—220 k. 1 drb vágó ökör 180 kgr. 140—280 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 100—220 k. 1 drb veres borju 24—48 k. 1 db féléves borju 55—80 k. 1 drb egy éves borju 60—90 k. 1 drb két éves borju 70—145 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 104—110 1 pár fél éves sertés 40—50 k. 1 pár egy éves sertés 66—98 k. 1 pár két éves sertés 90—150 1 drb ló 110—240 k. 1 pár ökör bór 42—58 1 pár tehénbór 30—40 k. 1 pár borjubór 12—20 k. 1 pár lóbor 10—20 k.

Határídők.

Budapest, aug. 17.	
Buzaáprilisra	10.66
Buza október	10.6
Tengeri	7.41
Rozs okt.	8.8
Zab ápr.	7.36
Káposzta, repce, aug.	11.25

Hivatalos árfolyamok

budapesti áru- és értéktőzsden 1904. aug. 17-én.	
Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	585.25
Salótárjani	—
Wagon-kölcsön	—

Értéktőzsde.

Budapest, aug 17.	
Magyar aranyjárdék 4%	19.10
Magyar koronajárdék	97.15
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4	8875
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 3 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkövény 1878-ból	—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	97.75
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlavon földterhermentési kövénny	2.06
Magyar nyerevény-sorajegy-kölcsön	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorajegyek-kölcsön	.99
Osztrák járadék papirban	1.00

A

„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi időtartamra a legolcsóbb kamatláb és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
és jelzálogkölcsonöket
nyujt,**

melyeket a legrövidebb idő alatt folyósít. Kölcsonkérő részről hiteles telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-

tokiv és esetleg községi becsü-bizonyítvány mutatandó be. Drágább kamatozásu kölcsonöket bélyeg- és illetékmentesen convertál.

Elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

789

Az igazgatóság.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt **REISZ és PORJESZ.**

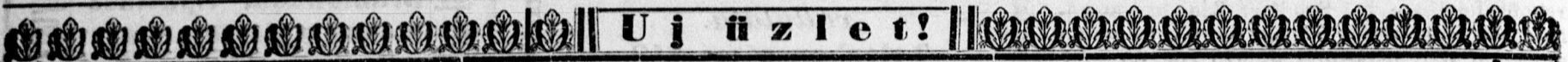
Május elsejétől fogva
Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésü elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stylben, gazdag választékban, yár rban.

Szolid, szabott árak!

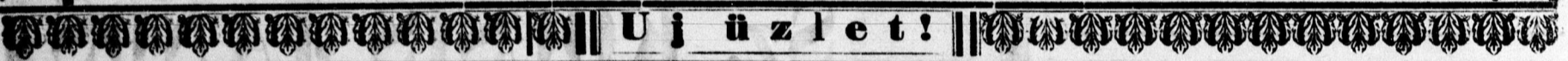
Szolid és pontos kiszolgálás!

A legdivatosabb francia delainek, batisztok, legjobb mosó kartonok, 140 cztm. széles fekete és tegethof lüsterek, napernyők, legolcsóbban csak

Kertész Sándornál szerezhetők be,

NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca, (Heimann Lipót és Társa czéggel szemben.)

Szolid és pontos kiszolgálás!

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árukat
nagyon olcsón elárusitjuk.

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-tól feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

U árú házunk Zöldfa-utca elején.

U árú házunk Zöldfa-utca elején.